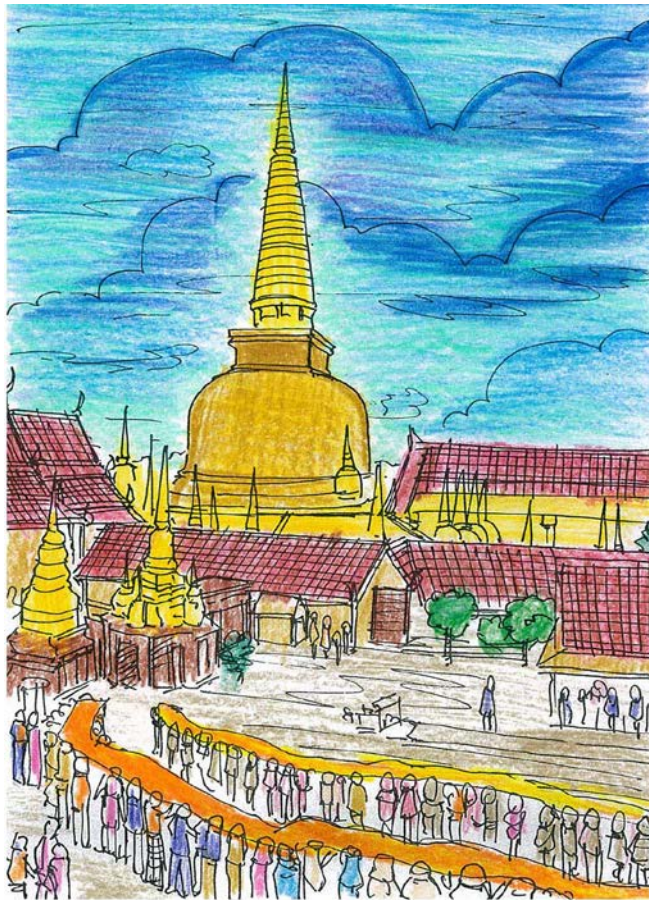

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ชุดภูมิปัญญาท้องถิ่นนครศรีธรรมราช
เล่มที่ ๑ ภูมิปัญญาประเภทขนบธรรมเนียมประเพณี
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

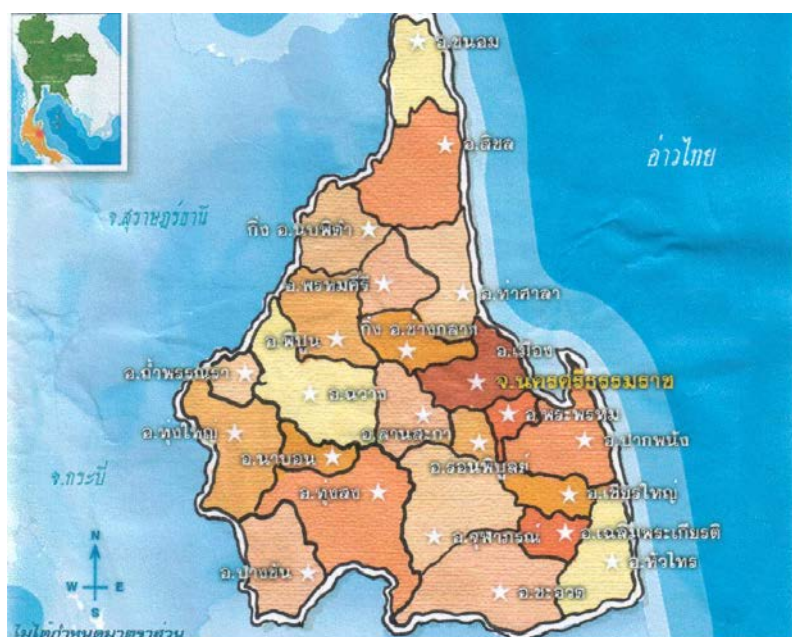
เนตรนภา นิชานนท์

โรงเรียนเทศบาลวัดท่าโพธิ์
อปท. เทศบาลนครนครศรีธรรมราช
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เยือนนครศรีธรรมราช

นครศรีธรรมราชเป็นเมืองเก่าแก่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนา และการค้ามาแต่โบราณเป็นศูนย์กลางการติดต่อระหว่างอินเดีย ตะวันออกกลาง กับอินโดนีเซีย ตลอดไปถึงประเทศจีน จากความเป็นศูนย์กลางเช่นนี้ ทำให้ชนชาติที่ผ่านดินแดนนี้ได้บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้เป็นหลักฐาน ทำให้เมืองนครศรีธรรมราชปรากฏชื่ออื่น ๆ หลายชื่อ ได้แก่ ตังมาหลิง ตามพรลิงค์ กรุงศรีธรรมมาโสภณ ศรีธรรมราช สิริธัมมนคร โลกกัปปาฏลีบุตร และลิกอร์ เป็นต้น ๆ

เมืองประวัติศาสตร์ พระธาตุทองคำ ชื่นฉ่ำธรรมชาติ แร่ธาตุอุดม เครื่องถม สามกษัตริย์ มากวัดมากศิลป์ ครบสิ้นกุ้งปู เป็นคำขวัญประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ในปัจจุบันนครศรีธรรมราชตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนกลาง มีพื้นที่มากเป็นอันดับสองของภาคใต้ นครศรีธรรมราชมีภูมิประเทศที่เป็นภูเขา เนินเขา และเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล หากจะแบ่งภูมิภาคโดยใช้แนวของภูเขาหลวง แบ่งได้ ๒ ลักษณะคือ ที่ราบด้านชายฝั่งทะเลทิศตะวันออก กับที่ราบสูงด้านหลังเทือกเขาทิศตะวันตก

อาณาเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช

นครศรีธรรมราช มีอาณาเขตติดต่อจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานีและอำเภอบ้านดอน

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดตรัง พัทลุง และสงขลา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี และกระบี่

จังหวัดนครศรีธรรมราชแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอพรหมคีรี อำเภอลานสกา อำเภอฉวาง อำเภอพิปูน อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอชะอวด อำเภอท่าศาลา อำเภอทุ่งสง อำเภอนาบอน อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอปากพนัง อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอสิชล อำเภอขนอม อำเภอหัวไทร อำเภอบางขัน อำเภอฉ่ำพรรณรา อำเภอจุฬาภรณ์ อำเภอพระพรหม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอนบพิตำ และอำเภอช้างกลาง

นครศรีธรรมราช อาศัยแหล่งน้ำส่วนใหญ่จากเทือกเขานครศรีธรรมราชและเทือกเขาบรรทัด แม่น้ำสำคัญได้แก่ แม่น้ำปากพนัง แม่น้ำหลวง มีต้นน้ำอยู่ที่อำเภอ พิปูน และมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มีพื้นที่ป่าบกถึง ๖๒ แห่ง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรกรรม

การเดินทางเยือนนครศรีธรรมราช เดินทางได้ทั้งเส้นทางรถไฟด่วนพิเศษจากกรุงเทพ ฯ ถึง สถานีรถไฟ จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้เวลาประมาณ ๑๑ ชั่วโมง เส้นทางรถยนต์ มีรถโดยสารปรับอากาศ จากสถานีขนส่งสายใต้ ถึงบริษัทขนส่งนครศรีธรรมราช ใช้เวลาประมาณ ๑๐ ชั่วโมง หรือจะสะดวกกับการเดินทางด้วยรถยนต์ พาหนะส่วนบุคคล ก็สามารถใช้เส้นทางเดียวกับรถปรับอากาศ คือเส้นทางพุทธมณฑล - นครปฐม - เพชรบุรี หรือเส้นทางธนบุรี - ปากท่อ ผ่านชุมพรจนถึง นครศรีธรรมราช ระยะทางประมาณ ๗๘๐ กิโลเมตร

นครศรีธรรมราชมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมากมาย มีศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์หลายแห่ง ได้แก่ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร หอพระพุทธสิหิงค์ กำแพงเมืองเก่า สนามหน้าเมือง วัดเขาขุนพนม วัดเสมาเมือง เป็นต้น มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาหลวง น้ำตกกรุงชิง น้ำตกกะโรม หาดในเพลา หาดเขาพลายดำ ฯลฯ มีประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ รู้จักกันแพร่หลาย ได้แก่ ประเพณีให้ทานไฟ ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ประเพณีสารทเดือนสิบ มีการละเล่นพื้นเมือง ได้แก่ หนังตะลุง มโนราห์ เพลงบอก นอกจากนี้ในเรื่องศิลปหัตถกรรม เครื่องเงินถมทอง การทอผ้ายกนคร การแกะตัวหนังตะลุง การสานย่านลิเภา ล้วนเป็นงานหัตถกรรมที่ประณีตงดงามมีคุณค่าควรศึกษาอนุรักษ์

ที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นนครศรีธรรมราช ที่ทรงคุณค่า เยาวชนควรศึกษาอนุรักษ์และร่วมสืบทอดอย่างภาคภูมิใจ

ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นนครศรีธรรมราช แบ่งเนื้อหาได้ ๖ กลุ่ม ดังนี้

๑. ขนบธรรมเนียมประเพณี
๒. ภาษาและวรรณกรรม
๓. โบราณวัตถุสถาน
๔. ศิลปหัตถกรรม
๕. การแสดงพื้นบ้าน
๖. วิถีชีวิตในท้องถิ่น

แห่หมรับประเพณีท้องถิ่น จ.นครศรีธรรมราช

งานบุญสารทเดือนสิบ

(ฮา...เอ้อ... เหนอ..)	ทำบุญเหอ	ทำบุญวันสารท
ยกหมรับดับเถา		ไปวัดไปวา
พองลาหนมแห้ง		จัดแจงเข้าตำฮั้หมา
ไปวัดไปวา		สาเสดเวทนาเปรต (เหอ...)

ฉันฟังเพลงกล่อมเด็กหรือที่เรียกเป็นภาษาท้องถิ่นนครศรีธรรมราชว่าเพลงร้องเรือ ซึ่งคุณยายร้องกล่อมให้น้องนอน พอจะจับใจความได้ว่า เป็นบทที่กล่าวถึงประเพณี การทำบุญสารทเดือนสิบของชาวนครศรีธรรมราช

เมื่อวานนี้ในช่วงโมงวิชาสังคมศึกษาคุณครูได้พูดถึงประเพณีการทำบุญวันสารท คุณครูบอกว่าใกล้จะถึงเดือนสิบแล้ว โรงเรียนของเราจะมีการยกสำรับหรือหมรับไปร่วมพิธีบุญนี้กัน คุณครูให้นักเรียนทุกคนไปศึกษาค้นคว้าทำรายงานเรื่องประเพณีสารท เดือนสิบ

เมื่อน้องนอนหลับแล้ว ฉันจึงเข้าไปนั่งพูดคุยกับคุณยายถึงความหมายของบท ร้องเรือ และได้โอกาสให้คุณยายเล่าถึงการทำบุญสารทเดือนสิบของท้องถิ่นนครศรีธรรมราชให้ฟังความว่า

“งานบุญสารทเดือนสิบ ตรงกับวันแรม ๑๔ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำเดือนสิบ เป็นช่วงประมาณปลายเดือนกันยายนของทุกปี เป็นประเพณีบุญที่สำคัญสำหรับชาวเมืองนครศรีธรรมราช เป็นประเพณีที่เกิดจากคติความเชื่อว่าเป็นบุญที่ล่องลอยไปแล้วนั้น พญายมบาลผู้ทำหน้าที่ลงทัณฑ์ในยมโลกจะได้ปลดปล่อยให้มาเยือนโลกเพื่อรับส่วนกุศลที่ลูกหลานอุทิศให้ ก็คือในวันบุญสารทเดือนสิบ แรม ๑๔ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ เมื่อถึงวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ก็ต้องกลับไปยังยมโลก พิธีบุญสารทเดือนสิบเริ่มตั้งแต่ “วันจ่าย” คือวันแรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๐ จะมีการจับจ่ายสินค้า ทั้งของสด ของแห้ง พืชผักและผลไม้เตรียมไว้เพื่อยกสำรับ (หมรับ) ในวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐”

ขนมต่าง ๆ ในการจัดหมรับ

การจัดสำรับหรือหมรับจะจัดด้วยขนมต่าง ๆ และขนมที่ขาดไม่ได้ก็คือ ขนมพอง หมายถึง พาหนะ คือแพ ขนมลา หมายถึง แพรพรรณเครื่องนุ่งห่ม ขนมบ้า ใช้เป็นลูกสะบ้าสำหรับการละเล่น และขนมดีชะ ใช้เป็นเงินเบี้ยสำหรับใช้สอย และยังมีอื่น ๆ อีก เช่น การบรรจุน้ำใส่ขวดไว้ส่วนบนของสำรับ (หมรับ) มีอาหารแห้งต่าง ๆ เช่น ข้าวสาร ปลาแห้ง เนื้อเค็ม หอม กระเทียม พริก เกลือ กะปิ ฯลฯ อีกทั้งมีผักผลไม้ เช่น ข้าวโพด ถั่วฝักยาว มะพร้าว รวมทั้งยารักษาโรค เมื่อมีสิ่งของครบแล้วก็นำมาจัดสำรับ (หมรับ) ซึ่งจัดได้หลายแบบ แต่ทุกแบบจะมีส่วนยอดแหลมสูงไว้ เมื่อจัดเสร็จแล้วก็จะยกนำไปถวายแด่พระสงฆ์เพื่อสวดบังสุกุลอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว

คุณยายเล่าต่อไปว่า “เมื่อถึงวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ก็จะมีพิธียกสำรับ ชุดเล็กหรือภาษาท้องถิ่นเรียกว่าหมรับส่งตายาย คือการนำขนมต่าง ๆ ตามประเพณี ไปวางตามชั้นวางที่วัดจัดไว้ หรือวางตามโคนต้นไม้ ริมกำแพงวัดสำหรับผีไม่มีญาติ เมื่อพระสงฆ์สวดบังสุกุลเรียบร้อยแล้ว เด็ก ๆ รวมทั้งผู้ใหญ่ก็จะเข้าไปหยิบขนมเหล่านั้นแบ่งกันไป เหลือที่วางไว้ตามโคนต้นไม้ก็ให้ทานเป็นอาหารกับสัตว์ เป็นการรับบุญกุศล ในบางท้องถิ่นจะจัดร้านสำหรับให้ผู้ร่วมงานเข้าไปแย่งชิงขนมที่วางไว้ เรียกว่า “ชิงเปรต” ก็เพื่อความสนุกสนานของผู้ร่วมงานนั่นเอง”

หมรับจัดถวายพระสงฆ์ ในวันทำบุญสารทเดือนสิบ

“หลานขอบคุณคุณยายนะคะ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีบุญสารทเดือนสิบ จากประเพณีสารทเดือนสิบนี้แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ แล้วหลานจะเป็นคนหนึ่งที่ช่วยบอกเล่าประเพณีบุญอันสำคัญนี้ให้ทุกคนได้รู้จัก และช่วยกันร่วมรักษาประเพณีบุญอันยิ่งใหญ่ของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชให้มีต่อไป” หลานสาวกราบตักขอบคุณคุณยายด้วยความอ่อนน้อม

คำอธิบายศัพท์

เรื่อง งานบุญสารทเดือนสิบ

คำศัพท์

จัดแจงเข้าตำ

ชิงเปรต

ดับ

พอง

ลา

วันสารท

สาเสด

หมรับ

หมรับส่งตายาย

หนม

อีหมา

ฮา...เอ้อ...เหอ

ความหมาย

จัดให้เรียบร้อย

การเข้าร่วมแย่งชิงขนมสิ่งของจากพิธิยกสำหรับ (ยกหมรับ) กระทำหลังเสร็จพิธีพระ เชื่อว่าได้บุญยิ่งใหญ่

จัด, ประดับ

ขนมพอง

ขนมลา

วันทำบุญประเพณีสารทเดือนสิบให้บรรพบุรุษของชาวภาคใต้ตรงกับวันแรม ๑๔ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐

(เสดสา) นำสงสาร

[หมรับ] สำหรับ, ภาชนะที่ญาติของผู้ล่วงลับบรรจุจัดขึ้นถวายพระสงฆ์เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับ

สำหรับส่งตายาย การจัดสำหรับชุดเล็ก ทำในวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือนสิบนำไปวัดจัดวางตามที่วัดจัดไว้ให้ แล้วทำพิธีสวดบังสุกุลเสร็จแล้วนำไปวางให้ทานคนและสัตว์ตามบริเวณวัดหรือนอกกำแพงวัด

ขนม

คำเรียกลูกรัก ใช้กับเด็กผู้หญิง

คำเกริ่นหรือคำสร้อยของเพลงกล่อมเด็กภาคใต้

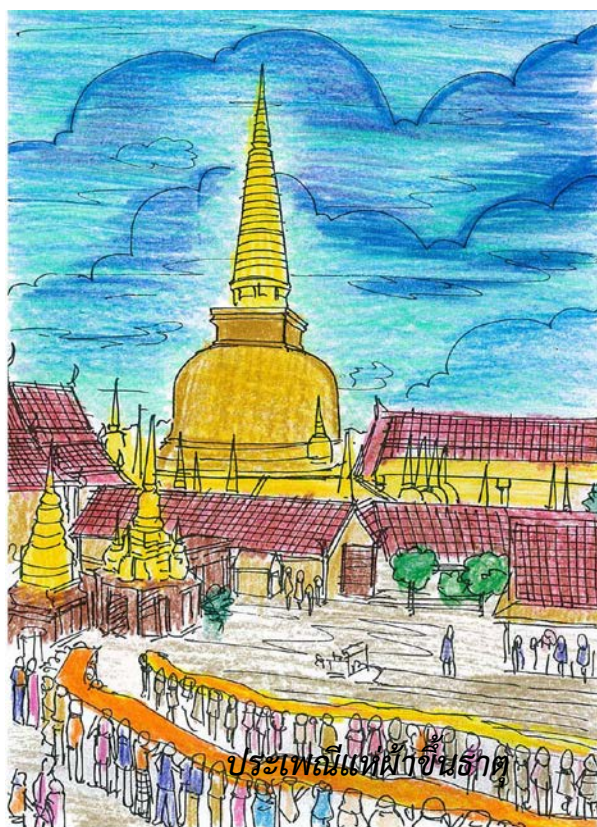
อยู่ตอนต้นบทและตอนจบบท

แห่ผ้าขึ้นธาตุ

ปอกับฝ้ายดีใจเมื่อคุณย่าบอกว่าจะเล่าตำนานการแห่ผ้าขึ้นธาตุ (พระบรมธาตุ) จังหวัด นครศรีธรรมราชให้ฟังหลังจากคะยั้นคะยอคุณย่าอยู่นาน เด็กทั้งสองให้เหตุผลกับคุณย่าว่าคุณครูให้มา หาความเป็นมาของประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ซึ่งโรงเรียนของปอกับฝ้ายจะได้เข้าร่วมประเพณีนี้ด้วย ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุที่ปอกับฝ้ายจะได้เข้าร่วมตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓

คุณย่าบอกให้ปอกับฝ้ายฟังว่า มีตำนานเล่าว่า “สมัยโบราณครั้งที่พระเจ้า ศรีธรรมโศก และพระอนุชาทั้งสอง คือ พระยาจันทรภาณุ และพระยาพงษาสุระ ขณะที่สามพี่น้องกำลังเตรียมการ สมโภชพระบรมธาตุอยู่นั้นคลื่นทะเลได้พัดเอาผ้าแถบยาวผืนหนึ่งซึ่งมีภาพวาดเรื่องราวพุทธประวัติ ขึ้นมาที่ชายฝั่ง ซึ่งปัจจุบันคืออำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช แถบผ้างดังกล่าวเรียกว่า พระ บฏ ชาวบ้านได้นำพระบฏนั้นไปถวายพระเจ้าศรีธรรมโศก

พระเจ้าศรีธรรมโศกราชรับสั่งให้หาเจ้าของแถบผ้า ก็ทราบว่าเป็นของชาวพุทธกลุ่มหนึ่งจาก เมืองหงสาวดี ต้องการเดินทางนำพระบฏไปบูชาพระพุทธรูปในลังกา แต่เรือที่โดยสารมานั้นโดน พายุซัดจนแตกเสียก่อน พระเจ้าศรีธรรมโศกราชจึงรับสั่งให้ นำผ้าไปทำความสะอาด แล้วนำผ้าพระ บฏนั้นแห่รอบองค์พระบรมธาตุ และนำขึ้น ห่มองค์พระบรมธาตุ”

“เป็นไงบ้างละหลาน ๆ ตั้งใจฟังเชียวนะ ย่าคิดว่าปอจะหลับก่อนย่าเล่าจบซะอีก”

“ไม่หรอกครับคุณย่า สนุกดีครับคุณย่า”

“แต่ปอสงสัยว่าจังหวัดนครศรีธรรมราชมีประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุปีละกี่ครั้งครับ”

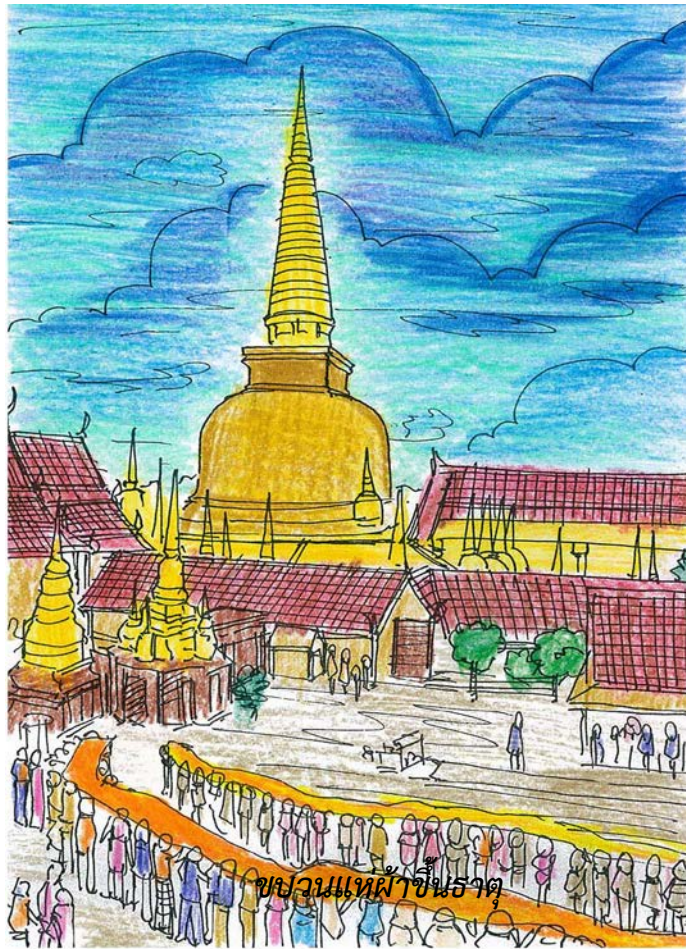
“ช่างซัก ช่างถามจริงนะ” ย่าลูบหัวหลานชายด้วยความเอ็นดูพร้อมทั้งตอบคำถามของหลาน “เท่าที่ย่าทราบจากหลักฐานบันทึกไว้ว่า ในรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้ทำการแห่ผ้าขึ้นห่มองค์พระบรมธาตุกันในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ อันเป็นวันวิสาขบูชาซึ่งได้กระทำสืบต่อมาทุกปี และต่อมาในรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้กำหนดประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุเป็น ๒ วัน คือ นอกจากวันวิสาขบูชาแล้วยังทำเพิ่มในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ซึ่งเป็นวันมาฆบูชาอีกวันหนึ่งและได้ถือปฏิบัติสืบมาจนทุกวันนี้”

ภาพพระบฏเขียนภาพพุทธประวัติ

ผ้าพระบฏ

คุณย่ายังเล่าต่อไปอีกว่า “ก่อนถึงงานแห่ผ้าขึ้นธาตุชาวนครศรีธรรมราชและชาวจังหวัดใกล้เคียงจะพร้อมใจกันบริจาคทรัพย์ตามศรัทธา เพื่อนำไปซื้อผ้ามาเย็บรวมกันสำหรับใช้พันโอกรอบฐานองค์พระบรมธาตุเจดีย์อันเป็นที่นับถือของชาวนครศรีธรรมราช และชาวภาคใต้โดยทั่วกัน ถือเป็นงานบุญอันสำคัญงานหนึ่งเหมือนกัน”

“คุณย่าคะผ้าที่นำมาห่มพระบรมธาตุในปัจจุบัน คือพระบฏอย่างที่คุณย่าเล่าหรือเปล่าคะ”
หลานสาวซักถามด้วยความสงสัย

“ปัจจุบันพระบฏจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมนะหลาน ก็คือจากที่เคยวาดลวดลายจิตร เขียนเล่าเรื่องราวพุทธประวัติ หรือการประดับผ้าด้วยลูกปัดสีสวยงามนั้น เหลือเพียงการการนำผ้าพื้นมาเย็บเป็นแถบผ้าผืนยาว ปัจจุบันพุทธศาสนิกชนจะเตรียมผ้ากันมาเอง ใครจะแห่ผ้าขึ้นธาตุก่อนหลังก็แล้วแต่จะสะดวก โดยทำการแห่ทักษิณาวรรต รอบพระบรมธาตุเจดีย์ครบ ๓ รอบ แล้วนำผ้าขึ้นห่มองค์พระบรมธาตุ”

“หลานขอบคุณคุณย่ามากค่ะ ที่ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับความเป็นมาของการ แห่ผ้าขึ้นธาตุ หลานจะนำความรู้ที่ได้ไปเล่าให้เพื่อนที่โรงเรียนฟังค่ะ หลานรู้สึกภูมิใจที่จังหวัดนครศรีธรรมราชยังมีการสืบทอดประเพณีที่มีค่า และแสดงออกถึงความเป็น น้ำหนึ่งใจเดียวกันของผู้คนอีกด้วย” ฝ่ายกล่าวขอบคุณคุณย่า และยิ้มอย่างภูมิใจ

“ไม่เป็นไรจะหลาน แต่อย่าว่าฝ่ายช่วยพาน้องปอเข้านอนดีกว่า”

“สงสัยคราวนี้น้องปอจะหลับจริง ๆ แล้วใช้มั้ยคะคุณย่า” ฝ่ายเข้ามาชวนน้องชายเข้านอน และยิ้มกับคุณย่าอย่างมีความสุข

คำอธิบายศัพท์

เรื่อง แห่ผ้าขึ้นธาตุ

คำศัพท์

ทักษิณาวรรต

พระบรม

แห่ผ้าขึ้นธาตุ

ความหมาย

เวียนไปทางขวา เวียนเลี้ยวทางขวาอย่างเข็มนาฬิกา

ผืนผ้าเขียนเล่าเรื่องราวพุทธประวัติ

ประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดนครศรีธรรมราช กระทำกันในวันขึ้น ๑๕

ค่ำ เดือน ๓ (วันมาฆบูชา) และวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ (วันวิสาขบูชา)

กระทำโดยนำพระบรม หรือปัจจุบันใช้แถบผ้าสีต่าง ๆ แห่ขึ้นห่มองค์

พระบรมธาตุของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารจังหวัดนครศรีธรรมราช

กิจกรรมที่ ๑

ทักษะการอ่านวิเคราะห์เรื่องและตอบคำถาม

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง นักเรียนอ่านเรื่องเยือนนครศรีธรรมราชแล้วเขียนเติมคำ ข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

๑. คำขวัญประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชมีดังนี้

.....

๒. จังหวัดนครศรีธรรมราชแบ่งเขตการปกครองได้กี่อำเภอ

.....

๓. ยกตัวอย่างชื่อของเมืองนครศรีธรรมราชในอดีตมาอย่างน้อย ๓ ชื่อ

.....

๔. ความสำคัญของเมืองนครศรีธรรมราชในอดีต มีความสำคัญด้านใดบ้าง

.....

๕. ปัจจุบันนครศรีธรรมราชมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจเช่นที่ใดบ้าง

.....

ประเมินผลการทำงาน

ประเมินผลโดยตนเอง			ประเมินโดย.....		
๓	๒	๑	๓	๒	๑

เกณฑ์การประเมิน

กิจกรรมที่ ๒

ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง นักเรียนอ่านเรื่องงานบุญสารทเดือนสิบและ เขียนผังมโนทัศน์ตามหัวข้อที่กำหนด

ความเชื่อที่เกิดจาก
ประเพณี
สารทเดือนสิบ

ประเมินผลการทำงาน

ประเมินผลโดยตนเอง			ประเมินโดย.....		
๓	๒	๑	๓	๒	๑

เกณฑ์การประเมิน

ดี

พอใช้

ปรับปรุง

กิจกรรมที่ ๓

ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนจับคู่ความสัมพันธ์

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

นักเรียนอ่านเรื่องงานบุญสารทเดือนสิบและนำตัวอักษรหน้าคำหรือข้อความทางขวามือ ใส่ลงในช่องว่างหน้าข้อความทางซ้าย ให้คำและความหมายสัมพันธ์กัน

- .....๑) พาหนะคือเรือ,แพ
- .....๒) เป็นแพพรรณเครื่องนุ่งห่ม
- .....๓) ใช้สำหรับการละเล่น
- .....๔) ใช้เป็นเงินเบี้ยในการใช้สอย
- .....๕) ใช้เป็นเครื่องประดับ คือต่างหู

- ก. ขนมลา
- ข. ขนมพอง
- ค. ขนมติชำ
- ง. ขนมบ้า
- จ. ขนมบ้าบิน
- ฉ. ขนมกง

ประเมินผลการทำงาน

ประเมินผลโดยตนเอง			ประเมินโดย.....		
๓	๒	๑	๓	๒	๑

เกณฑ์การประเมิน

กิจกรรมที่ ๔

ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนถูกผิด

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

นักเรียนอ่านเรื่องเห่าผ้าขึ้นธาตุและเขียนคำอ่านของคำได้ถูกต้อง

๑. ผ้าพระบฏ อ่านว่า

.....

๒. พระบรมธาตุ อ่านว่า

.....

๓. สมัยโบราณ อ่านว่า

.....

๔. สมโภช อ่านว่า

.....

๕. ทักษิณาวรรต อ่านว่า

.....

ประเมินผลการทำงาน

ประเมินผลโดยตนเอง			ประเมินโดย.....		
๓	๒	๑	๓	๒	๑

เกณฑ์การประเมิน

กิจกรรมที่ ๕

ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และการเขียนสื่อความ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

นักเรียนอ่านและเขียนคำที่กำหนดให้เรียงลำดับคำตามพจนานุกรมแล้วนำไปแต่งประโยคให้ได้ใจความสมบูรณ์มีความหมายถูกต้อง

ผ้าพระบฏ พระบรมธาตุ สมัยโบราณ สมโภชทักษิณาวรรตตำนาน
พุทธประวัติ เจดีย์ แห่ สืบทอด

ลำดับที่	คำ	ประโยค
	ตัวอย่าง เจดีย์	ฉันเข้าชมเจดีย์รอบ ๆ องค์พระบรมธาตุ

ประเมินผลการทำงาน

ประเมินผลโดยตนเอง			ประเมินโดย.....		
๓	๒	๑	๓	๒	๑

เกณฑ์การประเมิน

กิจกรรมที่ ๖

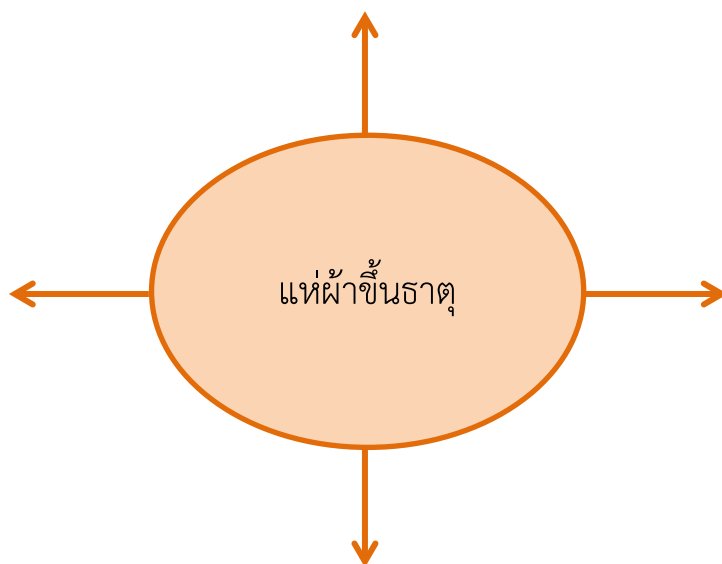
ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และการเขียนสื่อความ
สร้างองค์ความรู้ด้วยผังมโนทัศน์

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

นักเรียนอ่านเรื่องแห้วขึ้นธาตุจนเข้าใจแล้วนำ คำ วลี หรือประโยคที่เกี่ยวข้อง จัดทำ
แผนผังมโนทัศน์ พร้อมตกแต่งระบายสีให้สวยงาม

ประเมินผลการทำงาน

ประเมินผลโดยตนเอง			ประเมินโดย.....		
๓	๒	๑	๓	๒	๑

เกณฑ์การประเมิน

กิจกรรมที่ ๗

ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

จากเรื่องที่นักเรียนอ่าน วาดภาพประเพณีท้องถิ่นที่นักเรียนประทับใจ เขียนบรรยายภาพและตั้งชื่อเรื่อง ตกแต่งระบายสีให้สวยงาม

เรื่อง.....

ประเมินผลการทำงาน

ประเมินผลโดยตนเอง			ประเมินโดย.....		
๓	๒	๑	๓	๒	๑

เกณฑ์การประเมิน

เก่งจังเลย
หนูทำได้

แบบทดสอบเนื้อเรื่อง ภูมิปัญญาประเภทขนบธรรมเนียมประเพณี

คำสั่ง

ทำเครื่องหมาย X เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดลงในกระดาษคำตอบ

๑. ปัจจุบันนครศรีธรรมราช แบ่งเขตการปกครองเช่นไร

- ก. ๒๓ อำเภอ   ข. ๒๒ อำเภอ
ค. ๒๔ อำเภอ   ง. ๒๑ อำเภอ

อ่านข้อความ และตอบคำถามข้อ ๒-๓

เมืองประวัติศาสตร์ พระธาตุทองคำ ชื่นฉ่ำธรรมชาติ แร่ธาตุอุดม เครื่องถมสามกษัตริย์ มาก
วัดมากศิลป์ ครบสิ้นกุ่มปู

๒. ข้อใดให้ความหมาย คำว่า **พระธาตุทองคำ** ได้ถูกต้อง

- ก. พระพุทธรูปทองคำ
ข. วิหารทองคำ
ค. ที่ฝังกระดูกทองคำ
ง. วัดซึ่งมีส่วน ยอดประดับ ด้วยทองคำ

๓. ข้อใดกล่าวถึง **เครื่องถมสามกษัตริย์** ได้ถูกต้องที่สุด

- ก. เครื่องถมมีรูปกษัตริย์สามพระองค์
ข. เครื่องจักสานงานฝีมือ
ค. งานหัตถกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช
ง. เครื่องถมของกษัตริย์สมัยโบราณ

๔. ยกหมักรับคำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. สำรับ   ข. กับข้าว
ค. พืชผักผลไม้   ง. อาหารคาว – หวาน

๕. การทำบุญวันสารทเดือนสิบกระทำตรงกับวันใด

- ก. แรม ๑๔ และ ๑๕ ค่ำ เดือน ๓
ข. แรม ๑๔ และ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐
ค. ขึ้น ๑๔ และ ๑๕ ค่ำ เดือน ๓
ง. ขึ้น ๑๔ และ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐

๖. **พอง ลา** เป็นชื่อของสิ่งใด
- ก. ผลไม้
  - ข. ของใช้
  - ค. อาหารคาว – หวาน
  - ง. ขนมนิประเพณีสารทเดือนสิบ
๗. สิ่งที่นักเรียนควรปฏิบัติในประเพณีสารทเดือนสิบคือข้อใด
- ก. ช่วยทำความสะอาดบ้าน
  - ข. ตั้งใจเรียนหนังสือ
  - ค. ช่วยจัดสำรับหรือหมรับกับผู้ปกครอง
  - ง. ไปชมมหรสพต่างๆ ในงานเทศกาล
๘. คำว่า **ขึ้นธาตุ** หมายถึงสิ่งใด
- ก. แห่ผ้าขึ้นห่มองค์พระบรมธาตุ
  - ข. แห่ผ้าเดินหน้าพระบรมธาตุ
  - ค. แห่ผ้าเวียนรอบพระบรมธาตุ
  - ง. เดินในบริเวณวัดพระมหาธาตุ
๙. คำว่า **พระบุญ** หมายถึงสิ่งใด
- ก. แแถบ้ามีการเขียนเรื่องราวพุทธประวัติ
  - ข. แแถบ้าสีขาว
  - ค. แแถบ้าสามสี
  - ง. แแถบ้าวาดภาพวัดวาอารามไว้
๑๐. ผ้าพระบุญ ในปัจจุบันมีลักษณะเช่นไร
- ก. เป็นผ้าสีพื้นไม่มีลวดลาย
  - ข. เป็นผ้าสีดำ
  - ค. ผ้าสีเขียนเรื่องราวพุทธประวัติ
  - ง. ใช้ผ้าสีขาวและสีดำ

เฉลยชุดฝึกประกอบหนังสืออ่านเพิ่มเติม

เล่มที่ ๑ ภูมิปัญญาประเภทขนบธรรมเนียมประเพณี

กิจกรรมที่ ๑

ตอบ

- ๑) เมืองประวัติศาสตร์ พระธาตุทองคำ ชื่นฉ่ำธรรมชาติ แร่ธาตุอุดม เครื่องถมสามกษัตริย์ มากวัดมากศิลป์
- ๒) ๒๓ อำเภอ
- ๓) ตั้งมาหลัง ตามพรลิงค์ โลกกี้ ลิกอร์ ปาฏลีบุตร
- ๔) มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนา และการค้า
- ๕) เช่น วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร น้ำตกกรุงชิง หาดในเพลา เขาพลายดำ

กิจกรรมที่ ๒

ตอบ

- ๑) ยกหมรับตามประเพณี
- ๒) เป็นการทำบุญให้บรรพบุรุษ
- ๓) ขนมนั้นมีความหมายตามความเชื่อ เช่น ขนมหอมแทนพาหนะ ขนมหอมเครื่องนุ่งห่ม ขนมหอมแทนการเล่นสบบ้า ขนมหอมแทนเงินเบี้ย
- ๔) การร่วม “ชิงเปรต” จะได้บุญ

กิจกรรมที่ ๓

ตอบ

- ๑) ข.
- ๒) ก.
- ๓) ง.
- ๔) ค.
- ๕) ฉ.

กิจกรรมที่ ๔

ตอบ

๑. ผ้าพระบฏ อ่านว่า ผ้า - พระ - บด
๒. พระบรมธาตุ อ่านว่า พระ - บอ - รม มะ - ทาด
๓. สมัยโบราณ อ่านว่า สะ - ไหม - โบ - ราน
๔. สมโภช อ่านว่า สม - โพด
๕. ทักซิณวารรถ อ่านว่า ทัก - ลี - นา - วัด

กิจกรรมที่ ๕

ตอบ

- ๑) เจดีย์
- ๒) ตำนาน
- ๓) ทักซิณวารรถ
- ๔) ผ้าพระบฏ
- ๕) พระบรมธาตุ
- ๖) พุทธประวัติ
- ๗) สมโภช
- ๘) สมัยโบราณ
- ๙) สืบทอด
- ๑๐) แห่

กิจกรรมที่ ๖

ตอบ

- ๑) แห่ทักซิณวารรถ
- ๒) ผ้าพระบฏเขียนเรื่องราวพุทธประวัติ
- ๓) ๑๕ คำ เดือน ๓
- ๔) ๑๕ คำ เดือน ๖
- ๕) วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

กิจกรรมที่ ๗

การเขียนเรื่อง ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน...

เฉลยแบบทดสอบ

เนื้อเรื่องเล่มที่ ๑ ภูมิปัญญาประเภทขนบธรรมเนียมประเพณี

- ๑) ก.
- ๒) ง.
- ๓) ค.
- ๔) ก.
- ๕) ข.
- ๖) ง.
- ๗) ค.
- ๘) ก.
- ๙) ก.
- ๑๐) ก.

จบเล่มที่ ๑ แล้วนะ
เข้าใจกันบ้างหรือ
เปล่าคนเก่ง

